

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان: بررسی شیوع سردردهای تیپ میگرنی در بیماران اپی لپتیک از مهر ماه لغایت اسفندماه ۱۴۰۰

در درمانگاه نورولوژی بیمارستان علوی اردبیل

نگارش:

زینب جوانی

استاد راهنما:

دکتر قاسم فتاح زاده اردلانی

استاد مشاور:

دکتر فیروز امانی

شهریور ماه ۱۴۰۲

شماره پایان نامه:

۰۱۰۳۱

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب ..... دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تایید مینمایم که:

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای..... بوده و بوسیله خودم انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مآخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.
- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان نامه به طور کامل با اینجانب است.
- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.
- کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.
- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدینوسیله اصالت و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب، ..... راهنما می باشد.

نام و نام خانوادگی استادراهنما

امضا و تاریخ

تقدیم به

رفیق ترین ہمراہ... ہمسر عزیزم...

استوارترین تکیہ گاہ... پدرم...

زیباترین نگاہ زندگی... مادرم...

شادی بخش زندگی... خواہرانم...

نور چشمم... یگانہ برادرم...

سپاسگزاری

با تقدیر و تشکر از اساتید بزرگوارم
جناب آقای دکتر قاسم فتاح زاده اردلانی
و جناب آقای دکتر فیروز امانی
که شایسته هر گونه سپاس، تجلیل و تکریم
اند؛ اساتید ارجمندی که صبورانه، با ارائه
رهنمودها، انتقادهای و پیشنهادهایشان، در تمام
مراحل اجرای این پایان نامه مرا حمایت و تشویق
نمودند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	چکیده.....
۴.....	فصل اول: مقدمه.....
۵.....	(۱-۱) اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق.....
۹.....	(۱-۲) اهداف و فرضیات طرح.....
۹.....	(۱-۲-۱) هدف کلی طرح.....
۹.....	(۱-۲-۲) اهداف اختصاصی طرح.....
۱۰.....	(۱-۲-۳) هدف کاربردی.....
۱۰.....	(۱-۳) فرضیات یا سوالات تحقیق.....
۱۰.....	(۱-۴) تعریف واژه ها.....
۱۴.....	فصل دوم: بررسی متون.....
۱۵.....	(۲-۱) مبانی نظری.....
۱۵.....	(۲-۱-۱) اپی لپسی.....
۱۵.....	(۲-۱-۱-۱) اپیدمیولوژی و بار بیماری اپی لپسی.....
۱۶.....	(۲-۱-۱-۲) طبقه بندی و علائم بالینی حملات اپی لپتیک.....
۲۲.....	(۲-۱-۱-۳) تشخیص اپی لپسی.....

- ۲۲.....(۴-۱-۱-۲)درمان اپی لپسی.....
- ۲۳.....(۲-۱-۲)میگرن.....
- ۲۳.....(۱-۲-۲-۱)انواع سردرد.....
- ۲۵.....(۲-۱-۲-۲)شیوع میگرن.....
- ۲۵.....(۳-۱-۲-۳)ریسک فاکتورهای میگرن.....
- ۲۶.....(۴-۱-۲-۴)مکانیسم میگرن.....
- ۲۸.....(۵-۱-۲-۵)عوارض جانبی میگرن.....
- ۲۹.....(۲-۲)بررسی متون.....

۳۲..... فصل سوم: مواد و روش کار.....

- ۳۳.....(۱-۳)نوع پژوهش.....
- ۳۳.....(۲-۳)جمعیت مورد مطالعه.....
- ۳۴.....(۳-۳)نمونه گیری و روش گردآوری اطلاعات.....
- ۳۶.....(۴-۳)روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی های آماری.....
- ۳۶.....(۵-۳)ملاحظات اخلاقی.....
- ۳۷.....(۶-۳)جدول متغیرهای مطالعه.....

۳..... فصل چهارم: نتایج.....

۴۰.....(۴-۱)ویژگی های دموگرافیک بیماران اپی لپتیک.....

۴۰.....(۴-۲)فراوانی میگردن در بیماران اپی لپتیک.....

۴۲.....(۴-۳)شیوع سردردهای تیپ میگردنی در بیماران اپی لپتیک بر اساس سن.....

۴۳.....(۴-۴) شیوع سردردهای تیپ میگردنی در بیماران اپی لپتیک بر اساس جنس.....

۴۳.....(۴-۵)شیوع انواع میگردن در بیماران اپی لپتیک.....

۴۵.....(۴-۶)شیوع سردردهای میگردنی اینترایکتال و پری ایکتال در بیماران اپی لپتیک.....

۴۶.....(۴-۷)شیوع انواع سردردهای میگردنی پری ایکتال در بیماران اپی لپتیک.....

۴۷..... فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری.....

۴۸.....(۵-۱)بحث.....

۴۸.....(۵-۱-۱)متغیرهای زمینه ای بیماران اپی لپتیک.....

۴۹.....(۵-۱-۲)خصوصیات سردردهای میگردنی در بیماران اپی لپتیک.....

۵۱.....(۵-۲)محدودیت های مطالعه.....

۵۲.....(۵-۳)نتیجه گیری.....

۵۳.....(۵-۳)پیشنهادات.....

۵۴..... منابع.....

۵۸..... ضامئ.....

فهرست جدول ها

- جدول ۱-۲: انواع سردرد..... ۲۳
- جدول ۱-۳: متغیرهای مطالعه..... ۳۷
- جدول ۱-۴: ویژگی های دموگرافیک بیماران اپی لپتیک..... ۴۰
- جدول ۲-۴: فراوانی میگرن در بیماران اپی لپتیک..... ۴۱
- جدول ۳-۴: شیوع سردردهای تیپ میگرنی در بیماران اپی لپتیک بر اساس سن..... ۴۲
- جدول ۴-۴: شیوع سردردهای تیپ میگرنی در بیماران اپی لپتیک بر اساس جنس..... ۴۳
- جدول ۴-۵: شیوع انواع میگرن در بیماران اپی لپتیک..... ۴۴
- جدول ۴-۶: شیوع انواع علائم اورا در بیماران اپی لپتیک مبتلا به میگرن..... ۴۴
- جدول ۴-۷: شیوع سردردهای میگرنی اینترایکتال و پری ایکتال در بیماران اپی لپتیک..... ۴۵
- جدول ۴-۸: شیوع انواع سردردهای میگرنی پری ایکتال در بیماران اپی لپتیک..... ۴۶

فهرست شکل ها و نمودارها

- شکل ۱-۲: حمله کانونی ساده..... ۱۸
- شکل ۲-۲: حمله کانونی پیچیده..... ۱۹
- شکل ۲-۳: حمله تونیک کلونیک ژنرالیزه..... ۲۱
- شکل ۲-۴: پاتوفیزیولوژی میگرن..... ۲۸
- نمودار ۱-۴: فراوانی میگرن در بیماران اپی لپتیک..... ۴۱
- نمودار ۲-۴: فراوانی سردردهای پری ایکتال در بیماران اپی لپتیک مبتلا به میگرن..... ۴۶

فهرست علائم اختصاری

CGRP: Calcitonin gene-related peptide

CSD: Cortical spreading depression

EEG: Electroencephalography

ICHD-3: International classification of headache disorders

IHS: International headache society

TTH: Tension type headache

VPL: Ventral posterior lateral nucleus

VPM: Ventral posterior medial nucleus

چکیده

زمینه: اپی لپسی و میگرن دو بیماری شایع نورولوژیک و مرتبط با سیستم اعصاب مرکزی می باشند.

مطالعات متعددی در مورد این بیماری ها به صورت مجزا از همدیگر انجام گرفته است ولی اطلاعات درباره همراهی این دو بیماری اندک است. با توجه به این موضوع در این مطالعه بیماران مبتلا به اپی لپسی را شناسایی و وارد مطالعه کرده و با اخذ شرح حال و تکمیل پرسشنامه زیر نظر پزشک نورولوژیست داده های خام را جمع آوری نموده و مورد تحلیل و ارزیابی آماری قرار دادیم.

هدف: در این مطالعه سعی شده است که ابتدا بیماران مبتلا به اپی لپسی شناسایی شده و با اخذ شرح حال و تکمیل پرسشنامه میزان شیوع سردرد های تیپ میگرنی و ویژگی های آن در بیماران اپی لپتیک مورد ارزیابی قرار بگیرد.

مواد و روش کار: در این مطالعه تعداد ۵۰۰ بیمار مبتلا به اپی لپسی که زیر نظر پزشک نورولوژیست برایشان تشخیص اپی لپسی گذاشته شده بود طبق معیار های ورود و خروج انتخاب کردیم و از طریق اخذ شرح حال و تکمیل پرسشنامه از لحاظ ابتلا به میگرن و ویژگی های آن مورد ارزیابی قرار دادیم.

یافته ها: در مطالعه حاضر از ۵۰۰ بیمار اپی لپتیک شرکت کننده در مطالعه تعداد ۱۴۶ بیمار (۲۹.۲٪) به سردردهای تیپ میگرنی مبتلا بودند.

توزیع جنسی شرکت کنندگان به صورت ۲۳۵ نفر (۴۷٪) مرد و ۲۶۵ نفر (۵۳٪) زن می باشد. از بین ۱۴۶ بیمار مبتلا به اپی لپسی ۹۰ نفر (۶۱.۶٪) زن و ۵۶ نفر (۳۸.۴٪) را مردان تشکیل میدادند و با نسبت آماری معناداری شیوع سردردهای تیپ میگرنی در زنان مبتلا به اپی لپسی نسبت به مردان بیشتر میباشد.

(P-value=0/013)

از لحاظ سنی در مطالعه ی ما گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال با فراوانی ۳۶.۸٪ بیشترین درصد شرکت کنندگان را به خود اختصاص داده بودند و با نسبت آماری معناداری بین شیوع سردرد میگرنی و گروه سنی رابطه معنادار وجود دارد (P-value=0/01) که گروه سنی ۵۰ تا ۶۰ سال با فراوانی ۴۲.۴٪ بیشترین شیوع را به خود اختصاص داده بودند.

از جهت خصوصیات سردردهای میگرنی در افراد مبتلا به اپی لپسی بیماران را به دو دسته میگرن با اورا و میگرن بدون اورا طبقه بندی کردیم که ۵۲.۱٪ بیماران میگرن بدون اورا و ۳۰.۸٪ بیماران به میگرن با اورا مبتلا بودند و ۱۷.۱٪ بیماران هم میگرن با اورا و هم میگرن بدون اورا را تجربه میکردند.

از جهت ارتباط زمانی وقوع تشنج و بروز سردرد در ۳۳ نفر (۲۲.۶٪) از بیماران مبتلا به میگرن، سردردها از لحاظ زمانی مرتبط با وقوع تشنج می باشند. (periictal) و ۱۱۳ نفر (۷۷.۴٪) از بیماران سردردهای بین حملات تشنج را بیان میکردند که از لحاظ زمانی ارتباطی با وقوع حملات تشنج ندارند. (Interictal) از بین بیماران با سردردهای پری ایکتال ۸۷.۶٪ بیماران بروز سردردهای میگرنی با و بدون ارتباط با وقوع تشنج را بیان میکردند. ۹.۱٪ بیماران سردردهای پره ایکتال و ۳۳.۳٪ بیماران سردردهای پست ایکتال را بیان می کردند.

بحث: در مطالعه حاضر از ۵۰۰ بیمار اپی لپتیک شرکت کننده در مطالعه تعداد ۱۴۶ بیمار معادل ۲۹.۲٪ به سردردهای تیپ میگرنی مبتلا بودند. این در حالی است که طبق مطالعات انجام شده شیوع میگرن در جمعیت عمومی در شهر اردبیل معادل ۷/۲٪ میباشد که نشان میدهد شیوع سردردهای میگرنی در بیماران اپی لپتیک به طور قابل ملاحظه ای نسبت به جمعیت عمومی بیشتر است.

نتیجه گیری: نتیجه ی مطالعه ی حاضر نشان داد که افراز مبتلا به اپی لپسی نسبت به جمعیت عادی به طور قابل توجهی در معرض خطر بیشتر ابتلا به میگرن قرار دارند.

کلمات کلیدی: اپی لپسی، میگرن، اورا